

הזיכרון כמערכת היררכית

- זיכרון קטן ומהיר, המכיל עותק חלקי של המידע cache זיכרון מטמון
 שסביר להניח שה CPU ייגש אליה.
- Locality of Reference סבירות הגישה לכתובת בזיכרון
 - <u>■מקומיות בזמן Temporal Locality –</u> האינפורמציה שבה נשתמש בעתיד הקרוב סביר שהשתמשנו בה לאחרונה .
 - בלדוגמא: תוכנית מבלה 90% מהזמן ב- 10% מהקוד לולאות. ■לדוגמא משתנים מסוימים מעודכנים פעם אחר פעם. לדוגמא מיון.
 - **■מקומיות במקום Spatial Locality** אם ניגשנו למילה בזכרון סביר להניח שניגש למילה שכנה בקרוב.
- ■לדוגמא: קטעי קוד, סביר מאד שנצטרך גם את הפקודה הבאה ואילו שאחריה. נתונים – נתונים קשורים שמורים יחד (מערכים).

2013 Dr. Ron Shmueli 3

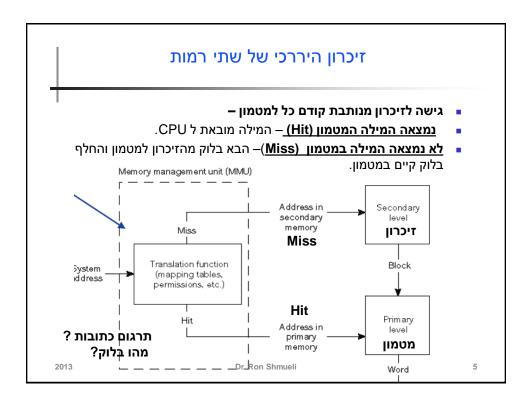
לוקאליות – דוגמא

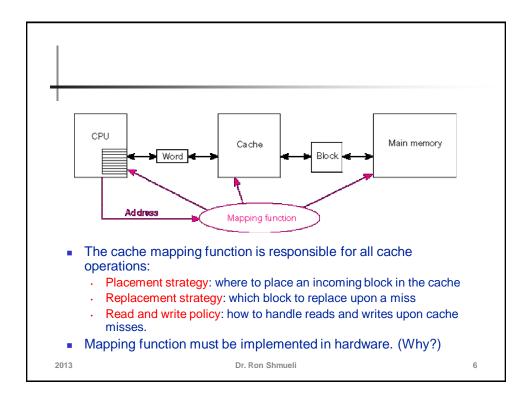
```
sum = 0;
for (i = 0; i < n; i++)
    sum += a[i];
return sum;</pre>
```

דוגמאות ללוקאליות:

- מידע •
- נפנה לאיברי מערך אחד אחרי השני לוקאליות מקום
 - בכל פעם נפנה ל sum לוקאליות זמן
 - פקודות
- נפנה לפקודות הכתובות ברשימה זו אחר זו. לוקאליות מקום
 - שוב ושוב נסתובב בלולאה while לוקאליות זמן

2013 Dr. Ron Shmueli 4

Hits and misses; paging; block placement

Hit: the word was found at the level from which it was requested.

Miss: the word was not found at the level from which it was requested. (A miss will result in a request for the block containing the word from the next higher level in the hierarchy.)

Hit ratio (or hit rate) = h = $\frac{\text{number of hits}}{\text{total number of references}} = \frac{Hit\#}{Hit\#+Miss\#}$ Miss ratio: 1 - hit ratio

t_p = primary (cache) memory access time.

t_s = secondary memory access time

Average Access time, $t_a = h \cdot t_p + (1-h) \cdot t_s$.

Speed Up = $\frac{Twithout}{Twith}$ Dr. Ron Shmueli

2013

7

דוגמא

נתון
$$h = 0.85$$
 $ts = 1.2 \mu s$, $tp = 0.4 \mu s$,

Ta =
$$0.85*0.4 + (1 - 0.85) * 1.2 = 0.52 \mu s$$

SU=1.2/0.52 = 2.37

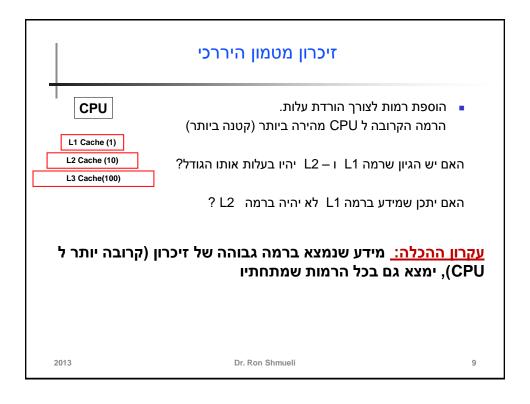
2013

Dr. Ron Shmueli

Dr. Ron Shmueli

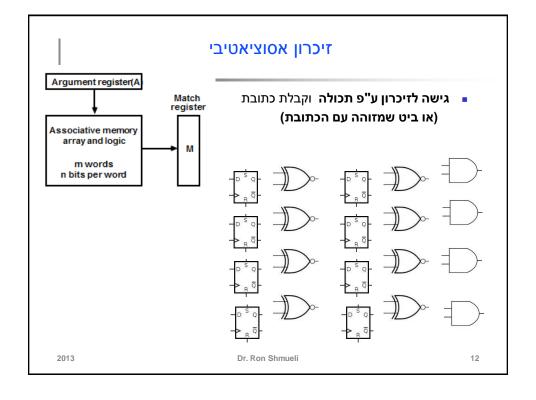
8

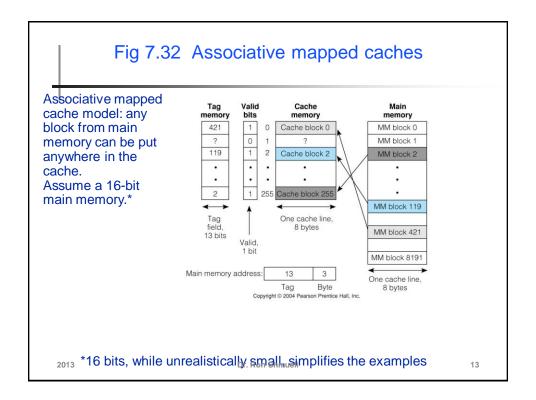
4

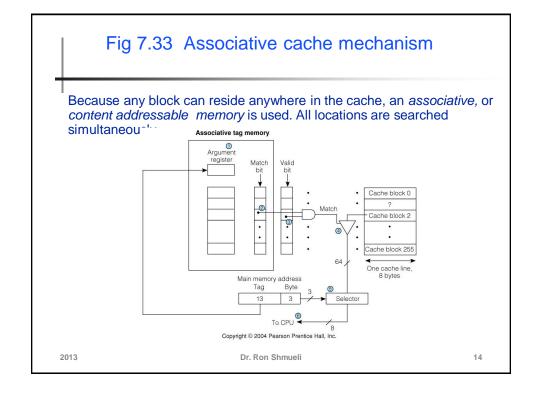

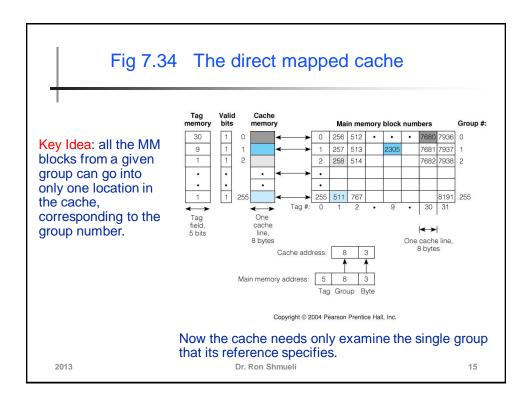
```
נקודות עיקריות בתכנון זיכרון מטמון
                                            מנגנון תרגום כתובת:
           תרגום כתובת המעבד לכתובת במטמון
                                               <u>קביעת גודל בלוק:</u>
                 בלוק קטן – קצב החטאות גדל.
                 בלוק גדול – הגדלת זמן העברה
                              - Block Placem אסטרטגיית השמה
     מיקום הבלוק שהובא מהזיכרון במטמון (האם בכל מקום או במקום ספציפי)
                              - Block Identification זיהוי בלוק
             . כיצד מזהים בלוק כאשר הוא נדרש
                           - Block Replacement מדיניות החלפה
            איזה בלוק יוחלף במקרה של החטאה
                               Write Strategy אסטרטגיית כתיבה
            האם לכתוב למטמון או ישירות לזיכרון
2013
                            Dr. Ron Shmueli
                                                                  10
```

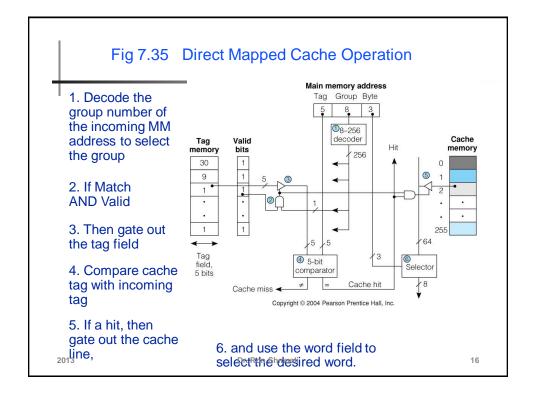

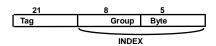

(*) דוגמא קטנה

- גודל מרחב זיכרון מקסימלי לגישה ע"י המעבד 234
- 2^5 = מרחב זיכרון מטמון 8K עם גודל בלוק של 32 בתים
 - טכניקת מיפוי DIRECT Mapping.
 - מה גודל השדות TAG, Group, Byte במילת הכתובת
- Block#=Cache size / Block size = 2^{13/}2⁵ =2⁸ : מספר הבלוקים מספר הבלוקים Group בגודל שדה ה
- Tag=34-8-5=21bits ← 34 יתרת הביטים במילה של TAG יתרת הביטים יתרת הביטים יתרת הביטים יתרת הביטים יתרת הביטים יתרת הביטים

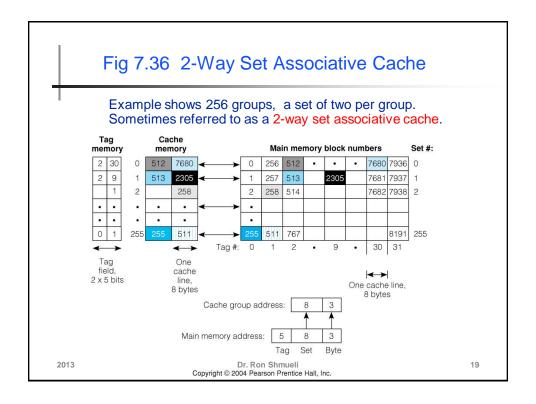
(הערה: שדה ה byte /word מצביע על אלמנט הזיכרון הבסיסי לגישה)

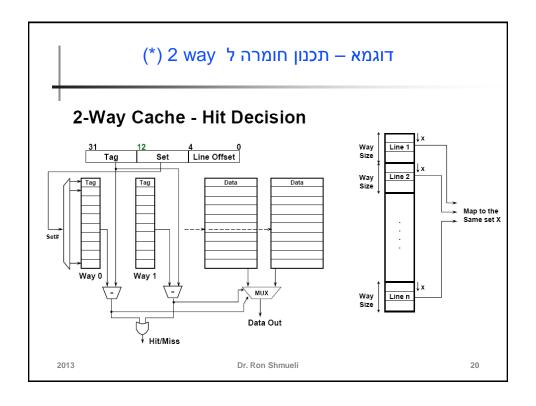
17 Ron Shmueli 2007

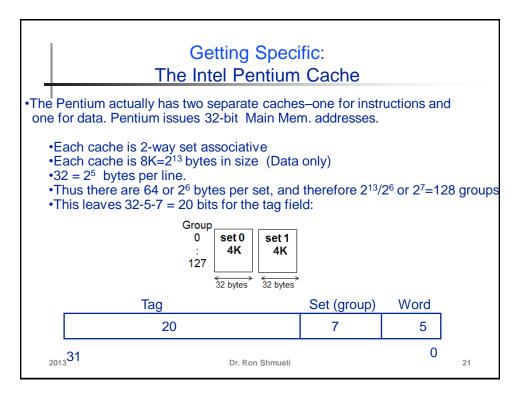
Direct mapped caches

- •The direct mapped cache uses less hardware, but is much more restrictive in block placement.
- •If two blocks from the same group are frequently referenced, then the cache will "thrash." That is, repeatedly bring the two competing blocks into and out of the cache. This will cause a performance degradation.
- •Block replacement strategy is trivial.
- •Compromise allow several cache blocks in each group—the Block Set Associative Cache. —next—

2013 Dr. Ron Shmueli 18

Cache Read and Write policies מדיניות קריאה וכתיבה לזיכרון מטמון

Write cache hit policies

- •Write-through—updates both cache and MM upon each write.
 - •יתרון: הזיכרון והמטמון מסונכרנים.
 - •חסרון: איטי בכתיבה לזכרון
- •Write back—updates only cache. Updates MM only upon block removal.

 •"Dirty bit" is set upon first write to indicate block must be written.
 - "Dirty bit" is set upon first write to indicate block must be written back.
 - •יתרון: מהיר גישה למטמון בלבד, יכול לצבור מספר עדכונים לאותה כתובת
 - חסרון: הזכרון והמטמון לא מסונכרנים

2013 Dr. Ron Shmueli 22

Cache Read and Write policies (המשך) מדיניות קריאה וכתיבה לזיכרון מטמון

- Write cache miss policies
 - Write allocate bring block into cache, then update
 Write no allocate write word to MM without bringing block into cache.
- Read cache miss policies bring block in from MM
 - •No Re Read Either forward desired word as it is brought in, or זמן קריאה = זמן הבאת הבלוק
 - •Re Read Wait until entire line is filled, then repeat the cache request.

 •זמן קריאה = זמן הבאת הבלוק + זמן קריאה רגילה

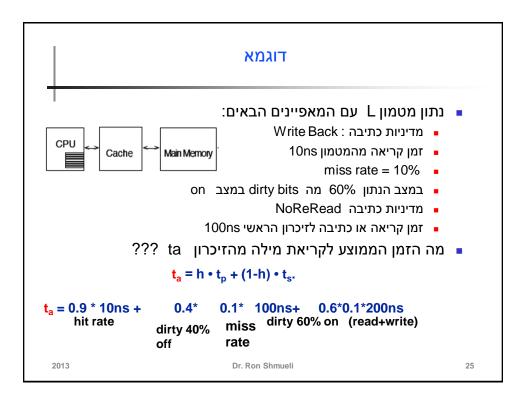
2013 Dr. Ron Shmueli 23

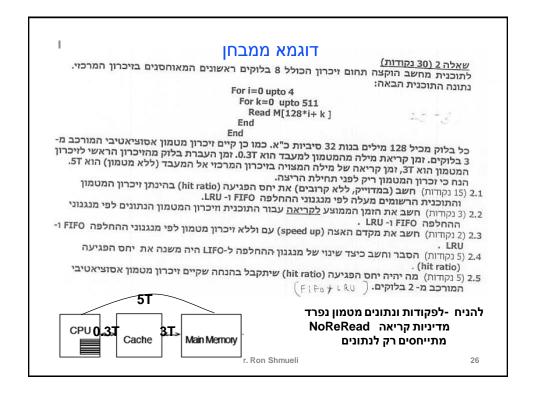
Block replacement strategies

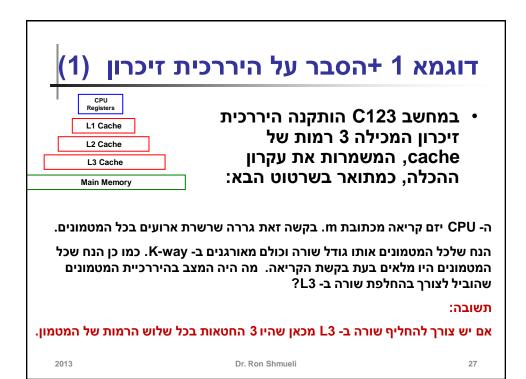
- Not needed with direct mapped cache
- •FIFO (חוסר התאמה בן שימוש לזמן שהייה) FIFO
- Least Recently Used (LRU)
 - •מונה מיוחס לכל בלוק בכל יחידת זמן המונים גדלים גישה לבלוק מאפסת את המונה. יוחלף הבלוק עם המונה הגבוה ביותר
- •Random replacement replace block at random.
 - •Even random replacement is a fairly effective strategy.

2013 Dr. Ron Shmueli 24

Memory

אילו מהאירועים הבאים אפשריים, אילו לא ולמה? כל האירועים מתוארים לפי סדר: קודם ב- L1 אח"כ L2 ובסוף ב- M=Miss H=Hit .L3 ומשבצת ריקה מסמלת שלא קרה דבר (כלומר לא בוצעה פניה למטמון הזה).

אפשרי? נימוק 13 L2 L1 Н Н אחרי hit ברמה מסויימת לא פונים לרמה שמתחתיה. אחרי hit ברמה מסויימת לא פונים לרמה שמתחתיה. בנוסף יש כאן סתירה לעקרון ההכלה. המידע נמצא ברמה השנייה Н М כן לא Н הפנייה לרמות עפ"י סדר. חייבים לעבור דרך L1. המידע נמצא ברמה הראשונה כן Н המידע נמצא רק בזכרון הראשי כו Μ Μ אחרי hit ברמה מסויימת לא פונים לרמה שמתחתיה. לא M Н M בנוסף יש כאן סתירה לעקרון ההכלה. אחרי hit לא פונים לרמות שמתחת. לא Н המידע נמצא ברמה השלישית Н Μ М כן לא חסרה פניה לרמה L3 אחרי ההחטאות ברמות L1 ו- L2 Μ הפנייה לרמות עפ"י סדר. חייבים לעבור דרך L2 Н M

המשך דוגמא 1 - עיקרון הכלה

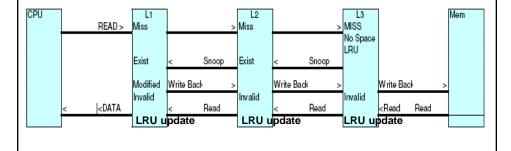
<u>עקרון ההכלה:</u> מידע שנמצא ברמה גבוהה של זיכרון (קרובה יותר ל CPU), ימצא גם בכל הרמות שמתחתיו

 במקרה שרמת מטמון מסוימת רוצה למחוק נתון מסוים היא "מסתכלת" על הדרגה שמעל ובודקת האם הנתון נמצא גם שם, ואם כן יש למחוק אותו קודם כדי לשמור על עקרון ההכלה.

2013 Dr. Ron Shmueli 29

המשך דוגמא: תיאור אפשרי של גישה לזיכרון היררכי

תאר (באופן איכותי) את שהתרחש מרגע גילוי הצורך בהחלפת השורה ב-L3 ועד התייצבות תוכן היררכיית הזיכרון ומסירת תוכן כתובת m למעבד (קרי – עד למאוחר שבין שני אירועים אלו). ניתן להניח שכל המטמונים עובדים לפי מדיניות write-back, מדיניות LRU ושומרים על עקרון ההכלה.

2013 Dr. Ron Shmueli 30

דוגמא 2

- נתון מטמון בעל המאפיינים הבאים:
 - .בתים 64 (data area) בתים
 - מספר בלוקים 16
- . אורך כתובת לגישה 30 סיביות
 - .2 way set associative ארגון
- .dirty ו- valid לכל בלוק מוצמדות גם סיביות
 - LRU מדיניות החלפת בלוקים −
- א. כמה סה"כ סיביות זיכרון מכיל המטמון (כולל כל השדות) ?

2013 Dr. Ron Shmueli 31

(2) דוגמא 2

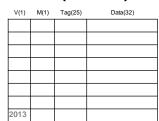
גודל ה- DATA הוא 64 בתים, ומספר הבלוקים הוא 16 מכאן שכל בלוק הוא 4 בתים. לכן השדה ה displacement) Byte)המצביע על מילה בבלוק בגודל של 2 סיביות.

המטמון מאורגן בשיטת set associative, 2 ו- סה"כ יש 16 בלוקים, מכאן שבכל מאורגן בשיטת Group יהיה בגודל 3 סיביות. way

נתון כי אורך כתובת לגישה למטמון היא 30 ביט, ולכן גודל שדה ה- tag יהיה: 25 =2 – 3 – 30 סיביות.

עבור way set associative מספיק ביט יחיד לכל set מספיק ביט מפיק ביט מפיק 2 way set associative ע"מ לנהל מדיניות של LRU ובסה"כ:

CacheSize = DataSize + (tag + valid + dirty) * #ofBlocks + LRUbits = 64*8 + (25 + 1 + 1) * 16 + 8 = 952bit

V(1)	M(1)	Tag(25)	Data(32)	#index
				0
				1
				2
				3
				4
				5
				6
Shmueli				3 2
	V(1)			

(3) דוגמא 2

מהי מדיניות הכתיבה ומדוע ניתן להניח כך?

מדיניות הכתיבה היא write back, הנחנו כך כאשר החלטנו ליישם ביט dirty.

למטמון בעל מדיניות כתיבה אחרת אין צורך בביט זה, שתפקידו הוא לסמן האם יש לעדכן את השורה בזיכרון הראשי כאשר יהיה צורך לפנותה מהמטמון.

2013 Dr. Ron Shmueli 33

(4) דוגמא 2

למטמון הנתון נשלחה סדרת הכתובות הבאה (גישה לבתים):

Addresses: 5 7 1 4 36 8 100 6 4 12 36 12 68 5 7

בהנחה שמדיניות הפינוי היא LRU והמטמון מלא ב- data של בלוקים שאינם מופיעים בסדרה דלעיל מצא:

כמה החטאות יווצרו?

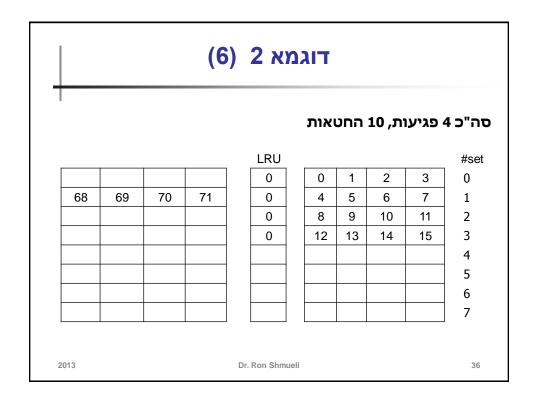
מה מכיל המטמון בתום הסדרה (קרי – אילו בלוקים בכל set)?

TAG(25) | INDEX(3) | Word(2 מיבנה כתובת

כדי לפתור את השאלה נצטרך לחשב לאיזה index במטמון נכניס את הבלוק המבוקש מהזכרון הראשי. את שדה ה- index = floor(ADDRESS / line length) mod (lines per way)

,disp -הסבר: חלוקת הכתובת ב- 4 (אורך השורה) תוריד את שדה ה- mod8 וביצוע mod8 יתן את שלושת סיביות ה- LSB של מספר הבלוק שהן set - באָצם ה- set.

ן (5) דוגמא 2						
נימוק	Way	Hit/ miss	set	tag	add	
עפ"י הנתון השורה לא נמצאת	0	m	1	0	5	1
בפקודה הקודמת הבאנו שורה שמכילה גם את כתובת 7 (וגם את 4 ו- 6)	0	Н	1	0	7	2
עפ"י הנתון השורה לא נמצאת	0	М	0	0	1	3
הנתון הובא ב- 1	0	Н	1	0	4	4
.way = 1 ,(2 - ב- 1), set=1 הנתון לא נמצא. היות וכבר הובא נתון בעל	1	М	1	1	36	5
עפ"י הנתון השורה לא נמצאת	0	m	2	0	8	6
צריך LRU בפעם האחרונה בה קבלנו set = 1 השורה הובאה ל- way1 ולכן עפ"י ש לפנות את way0.	0	М	1	3	100	7
אמנם השורה המכילה את כתובת 6 הובאה כבר ב- (2) אבל ב- (7) החלפנו אותה בשורה חדשה ולכן החטאה. בפעם האחרונה בה קבלנו 1 = set השורה הובאה ל- way0 ולכן עפ"י LRU צריך לפנות את way1.	1	М	1	0	6	8
ב- (8) שוב הבאנו את השורה של 4-7	0	Н	1	0	4	9
עפ"י הנתון השורה לא נמצאת	0	М	3	0	12	10
צריך LRU אפיי way1 ולכן עפ"י set = 1 בפעם האחרונה בה קבלנו לפנות את way0.	0	М	1	1	36	11
הנתון כבר הובא ב- (10).	0	Н	3	0	12	12
בפעם האחרונה בה קבלנו 1 = set השורה הובאה ל- way0 ולכן עפ"י LRU צריך לפנות את way1.	1	М	1	2	68	13
אמנם השורה המכילה את כתובת 5 הובאה שוב ב- (8) אבל ב- (13) החלפנו אותה בשורה חדשה ולכן החטאה. בפעם האחרונה בה קבלנו 1 = set השורה הובאה ל- way0 ולכן עפ"י LRU צריך לפנות את way1.	0	М	1	0	5	14
ב- (14) שוב הבאנו את השורה של 4-7	1	Н	1	0	7	15

שיפור ה-hit rate של המטמון ע"י קומפיילר

- דוגמא לאפשרות של קומפיילר לשפר hit rate ניתן לראות בלולאות
 מקוננות אשר סדר הגישות בהן לזיכרון הוא לא סדרתי.
- אם המטמון אינו גדול דיו לאחסן את כל הנתונים עלול להיות דפדוף רב של
 - לעיתים החלפת סדר הלולאות עשוי לפתור את הבעיה.

```
Before
```

```
for (j=0; j<100; j++)
for (i=0; i<5000; i++)
x[i][j]=2*x[i][j];
```

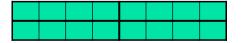
After

```
for (i=0; i<5000; i++)
for (j=0; j<100; j++)
x[i][j]=2*x[i][j];
```

2013 Dr. Ron Shmueli

דוגמא

- נתון מערך של 2 שורות של 2 בלוקים. כל בלוק 4 בתים.
- . התכנית עוברת על המערך פעמיים, בית בית, לאורך הטורים.
 - . של שני בלוקים direct mapped של שני בלוקים. ■

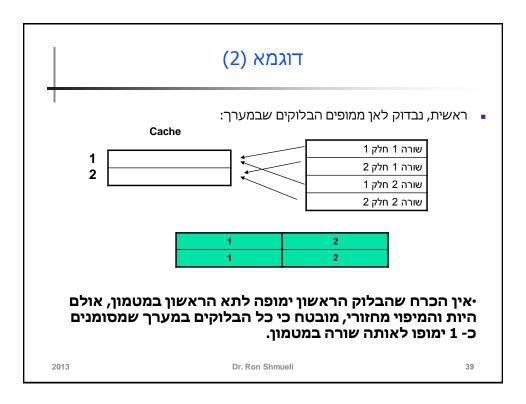

- כמה החטאות ייווצרו במהלך התכנית ומאילו סוגים?
 - :הנח

37

- 1. טרם הרצת התכנית אין במטמון שום מידע שקשור אליה.
 - 2. המערך מיושר בזיכרון לפי השורות.
 - .3 עדכון כל תא לא תלוי בשאר התאים.

2013 Dr. Ron Shmueli 38

(3) דוגמא	(א (3)		1,8	1,7	1,6	1,5	1,4	1,3	1,2	1,1	
(O) 1(12)(1)	(0) 10	2,8	2,7	2,6	2,5	2,4	2,3	2,2	2,1		
מודה שורה ממופה ל- set#	ממופה ל- set#	2 way set -a associative			1	סוג הר	וטאה				
1 1 1	1	Way 0 (M)		Isory	Compu	פענ – פ	ראשו	ינה בבי	לוק		
1 2 1	1	Way 1 (M)		Isory	Compu	פענ – (ראשו	נה בבי	לוק		
1 1 2	1	Way 0 (H)				nflict	Co				
1 2 2	1	Way 1 (H)				nflict	Co				
1 3-4	1					"כנ	ל				
2 1 5	2	Way 0 (M)		Isory	Compu	פענ – (ראשו	ינה בבי	לוק		
2 2 5	2	Way 1 (M)		Isory	Compu	פענ – (ו ראשו	ינה בבי	לוק		
2 6-8	2			nflict	- Coi	דיוק כ:	מו בענ	מודות 1	2-4		
1 1 1	1	Way 0 (M)	היינו מקבלים – Capacity היינו מקבלים החטאה								
1 2 1	1	Way 1 (M)	ריינו מקבלים – Capacity היינו מקבלים החטאה								
1 2-4	1		Conflict								
2 1 5	2	Way 0 (M)	היינו מקבלים – Capacity היינו מקבלים החטאה								

דוגמא (3)

מוצע לשפר את ביצועי התכנית באמצעות מהדר (קומפיילר). אילו שינויים ניתן לבצע בתכנית (תוך ידיעת נתוני המעבד)?

- 1. עדכון המערך ברזולוציה של בלוקים.
 - 2. עדכון המערך בשורות.

1

2013

3. ביצוע שני העדכונים לתא, אחד אחרי השני.

נניח שהמהדר משנה את אופן ריצת התכנית כך שהמערך מעודכן שורה אחר שורה. כמה החטאות ייוצרו ומאילו סוגים?

2013 Dr. Ron Shmueli 41

1,1	1,2	2 1,3 1,4 1,5 1,6 1,7 1,8						(4) x	דוגמא			
2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7	2,8		יו (ד)	ואבו	1	
			טאה	יוג החי	D	fully -a	ממופה ל- #set	עמודה	שורה			
פעם ראשונה בבלוק – Compulsory								Way 0	1	1	1	
				HIT					1	2-4	1	
פעם ראשונה בבלוק – Compulsory								Way 1	2	5	1	
				HIT					2	6-8	1	
	לוק	נה בבי	ראשוו	– פעם	Comp	ulsory		Way 0	1	1	2	
HIT									1	2-4	2	
פעם ראשונה בבלוק – Compulsory								Way 1	2	5	2	
HIT									2	6-8	2	
ריינו מקבלים – Capacity היינו מקבלים החטאה							Way 0	1	1	1		
ШТ									- 1	2-4	1	

סה"כ 8 החטאות מתוכן 4 מסוג 4, Compulsory מסוג ל מסוג 2, החטאות מתוכן 4

Way 1

היינו מקבלים - Capacity היינו מקבלים - Capacity

החטאה